

Sylabus przedmiotu: Analityka ogólna

1. METRYCZKA	
Rok akademicki	2022/23
Wydział	Wydział Farmaceutyczny WUM
Kierunek studiów	Analityka Medyczna
Dyscyplina wiodąca <i>(zgodnie z załącznikiem do Rozporządzenia Ministra NiSW z 26 lipca 2019)</i>	Nauki medyczne
Profil studiów <i>(ogólnoakademicki/praktyczny)</i>	Profil praktyczny
Poziom kształcenia <i>(I stopnia/II stopnia/ jednolite magisterskie)</i>	Jednolite magisterskie
Forma studiów <i>(stacjonarne/niestacjonarne)</i>	Stacjonarne
Typ modułu/przedmiotu <i>(obowiązkowy/fakultatywny)</i>	Obowiązkowy
Forma weryfikacji efektów uczenia się <i>(egzamin/zaliczenie)</i>	Egzamin
Jednostka/jednostki prowadząca/e <i>(oraz adres/y jednostki/jednostek)</i>	Zakład Medycyny Laboratoryjnej Katedry Biochemii i Chemii Klinicznej Wydziału Farmaceutycznego; ul. Banacha 1a, 02-097 Warszawa (blok C, niski parter)

Kierownik jednostki/kierownicy jednostek	dr hab. n.med. Olga Ciepela
Koordinator przedmiotu (tytuł, imię, nazwisko, kontakt)	dr Marzena Iwanowska (marzena.iwanowska@wum.edu.pl)
Osoba odpowiedzialna za sylabus (imię, nazwisko oraz kontakt do osoby, której należy zgłaszać uwagi dotyczące sylabusu)	dr Marzena Iwanowska (marzena.iwanowska@wum.edu.pl)
Prowadzący zajęcia	dr hab. Olga Ciepela, dr Marzena Iwanowska, mgr Agnieszka Wiśniewska, mgr Milena Małecka-Giełdowska

2. INFORMACJE PODSTAWOWE

Rok i semestr studiów	rok drugi, semestr III	Liczba punktów ECTS	5.00
FORMA PROWADZENIA ZAJĘĆ		Liczba godzin	Kalkulacja punktów ECTS
Godziny kontaktowe z nauczycielem akademickim			
wykład (W)		15	1
seminarium (S)		10	1
ćwiczenia (C)		35	2
e-learning (e-L)		-	-
zajęcia praktyczne (ZP)		-	-
praktyka zawodowa (PZ)		-	-
Samodzielna praca studenta			
Przygotowanie do zajęć i zaliczeń		20	1

3. CELE KSZTAŁCENIA

C1	Poznanie czynników wpływających na jakość wyników badań laboratoryjnych.
C2	Zapoznanie się z zasadami pracy w rutynowym laboratorium medycznym.
C3	Zapoznanie się z zastosowaniem technik analitycznych w medycznym laboratorium diagnostycznym.

C4	Nabywanie umiejętności samodzielnego wykonania i interpretacji wyników badania ogólnego moczu.
C5	Nabywanie umiejętności samodzielnego wykonania i interpretacji wyników badania płynu mózgowo-rdzeniowego.
C6	Nabywanie umiejętności samodzielnego wykonania i interpretacji wyników badania ogólnego płynów z jam ciała człowieka.
C7	Nabywanie umiejętności bezpiecznej pracy w laboratorium.

4. STANDARD KSZTAŁCENIA – SZCZEGÓŁOWE EFEKTY UCZENIA SIĘ (dotyczy kierunków regulowanych ujętych w Rozporządzeniu Ministra NiSW z 26 lipca 2019; pozostałych kierunków nie dotyczy)

Symbol i numer efektu uczenia się zgodnie ze standardami uczenia się (zgodnie z załącznikiem do Rozporządzenia Ministra NiSW z 26 lipca 2019)	Efekty w zakresie Wiedzy: F.W1 P7S_WG P7S_WK F.W2 P7S_WG, P7S_WK F.W3 P7S_WG, P7S_WK F.W4 P7S_WG P7S_WK F.W5 P7S_WG, P7S_WK F.W6 P7S_WG P7S_WK F.W8 P7S_WG P7S_WK F.W9 P7S_WG P7S_WK F.W10 P7S_WG P7S_WK F.W11 P7S_WG, P7S_WK Umiejętności: F.U1 P7S_UW P7S_UK F.U4 P7S_UW P7S_UK F.U8 P7S_UW P7S_UK F.U10 P7S_UW P7S_UK

Wiedzy – Absolwent* zna i rozumie:

F.W1	podstawowe problemy przedlaboratoryjnej i pozalaboratoryjnej fazy wykonywania badań
F.W2	czynniki wpływające na wiarygodność wyników badań laboratoryjnych
F.W3	elementy diagnostycznej charakterystyki badań
F.W4	zasady zlecania badań laboratoryjnych, przyjmowania zleceń na wykonanie badań oraz zasady dokumentacji zleceń
F.W5	zasady kontroli jakości badań laboratoryjnych i sposoby jej dokumentowania
F.W6	rodzaje i charakterystykę materiału biologicznego wykorzystywanego do badań hematologicznych, serologicznych, koagulologicznych, immunologicznych, biochemicznych, wirusologicznych, mikrobiologicznych, parazytologicznych, toksykologicznych, genetycznych oraz medycyny nuklearnej i sądowej
F.W8	wytyczne dotyczące transportu, przechowywania i przygotowywania do analizy materiału biologicznego
F.W9	teoretyczne i praktyczne aspekty metodyki jakościowego i ilościowego oznaczania stężeń węglowodanów, lipidów, białek i metabolitów tych związków w płynach ustrojowych
F.W11	teoretyczne i praktyczne aspekty wykonywania prób czynnościowych

Umiejętności – Absolwent* potrafi:

F.U1	wyjaśniać pacjentowi lub zleceniodawcy wpływ czynników przedlaboratoryjnych na jakość wyniku, w tym konieczność powtórzenia badania
F.U4	oceniać przydatność materiału biologicznego do badań, przechowywać go i przygotowywać do analizy, kierując się zasadami Dobrej Praktyki Laboratoryjnej
F.U8	przewodzić i dokumentować wewnątrz- laboratoryjną i zewnątrz-laboratoryjną kontrolę jakości badań laboratoryjnych
F.U10	uzyskiwać wiarygodne wyniki jakościowych i ilościowych badań płynów ustrojowych, wydaliny i wydzieliny, w tym płynu mózgowo-rdzeniowego i stawowego, płynów z jam ciała, treści żołądkowej i dwunastniczej oraz wymazów, popłuczyn i zeszkobin

*W załącznikach do Rozporządzenia Ministra NiSW z 26 lipca 2019 wspomina się o „absolwencie”, a nie studencie

5. POZOSTAŁE EFEKTY UCZENIA SIĘ (nieobowiązkowe)

Numer efektu uczenia się	Efekty w zakresie
Wiedzy – Absolwent zna i rozumie:	
W1	
W2	
Umiejętności – Absolwent potrafi:	
U1	
U2	
Kompetencji społecznych – Absolwent jest gotów do:	
K1	pracy w zespole, przyjmując w nim różne role, ustalając priorytety, dbając o bezpieczeństwo własne, współpracowników i otoczenia
K2	wdrażania zasad koleżeństwa zawodowego i współpracy w zespole specjalistów, w tym z przedstawicielami innych zawodów medycznych, także w środowisku wielokulturowym i wielonarodowościowym
K3	formułowania wniosków z własnych pomiarów lub obserwacji

1. Zajęcia

Forma zajęć	Treści programowe	Efekty uczenia się
Wykład		
W1	Czynniki stanowiące zagrożenie w laboratorium. Podstawowe zasady bezpiecznej pracy w laboratorium, postępowanie po ekspozycji przedlekarskiej. Podstawowe pojęcia dotyczące kontroli jakości wyników badań laboratoryjnych.	F.W1, F.W2, F.W5, F.U1, F.U8

W2	Wartości odniesienia i ich znaczenie w interpretacji wyniku. Wpływ wybranych czynników osobniczych na wynik badania laboratoryjnego /zmiennosc osobnicza, wiek, plec, rytmy biologiczne/. Wpływ wybranych czynników zewnetrznych na wynik oznaczenia laboratoryjnego /pozywienie, aktywnosc fizyczna, uzywki glodzenie/, Jakość próbki materiału biologicznego a wynik oznaczenia laboratoryjnego /wpływ stazy, środków odkażających, miejsca pobrania, hemolizy, przechowywania i transportu/	F.W2, F.W3, F.U1, F.U4
W3	Mocz jako materiał do badań laboratoryjnych	F.W6, F.W2, F.W7, F.W9, F.U10
W4	Rola badania moczu w profilaktyce, diagnostyce i monitorowaniu postępowania medycznego.	F.W3,F.W6, F.W9
W5	Badanie płynów z jam ciała.	F.W6, F.W9, F.W7, F.U10
W6	Cytomorfologia ginekologiczna. Przygotowanie wymazów ginekologicznych. Podstawowe cechy normalnych i patologicznych komórek zawartych w wymazie ginekologicznym. Płyn owodniowy. Metody pobierania składników płynu owodniowego. Badania biochemiczne i morfologiczne płynu owodniowego.	F.W6, F.W7, F.W9,F.U10
W7	Badanie ogólne kału. Kierunki badania kału. Badanie na obecność krwi utajonej. Zasada przeprowadzenia badania. Interpretacja wyników badania. Sonda żołądkowa i dwunastnicza. Wskazania i przeciwwskazania do zgłębnikowania żołądka i dwunastnicy. Przygotowanie pacjenta do zgłębnikowania żołądka i dwunastnicy. Badanie czynności wydzielniczej żołądka - badanie pH, kwaśności miareczkowej i obliczenie wartości BAO, MAO i PAO. Interpretacja wyników badania. Badanie soku żołądkowego (cechy fizyczne, chemiczne, skład mikroskopowy). Metody badania motoryki dróg żółciowych i pęcherzyka żółciowego, próba z cholecystokininą. BAL. Badanie plwociny.	F.W6, F.W7, F.W9, F.W11, F.U10
W8	Badanie płynu mózgowo-rdzeniowego.	F.W6, F.W7, F.W9, F.U10
Seminaria		
S1	Techniki znajdujące zastosowanie w rutynowym medycznym laboratorium diagnostycznym ze	F.W4, F.W3, F.W9, F.U8

	szczególnym uwzględnieniem automatyzacji badań z zakresu analityki ogólnej. Podstawy prowadzenia kontroli wewnątrzlaboratoryjnej.	F.W5
S2	Zasady przygotowania pacjenta do badań laboratoryjnych. Zasady znakowania i identyfikacji próbek. Przechowywanie i transport próbek.	F.W1,F.W8, F.W11
S3	Rola badania moczu w profilaktyce, diagnostyce i monitorowaniu postępowania medycznego. Dobowa zbiórka moczu.	F.W6, F.W9, F.U10
S4	Badanie nasienia. Podstawowe parametry ejakulatu, badania morfologiczne. Badania biochemiczne.	F.W6, F.W9, F.U10
S5	Płyn stawowy. Metody pobierania płynu stawowego. Kierunki badania płynu stawowego. Skład chemiczny płynu stawowego. Elementy morfotyczne występujące w płynie stawowym i metody ich badania.	F.W6, F.W7, F.W9, F.U10
Ćwiczenia		
C1	Badanie ogólne moczu ze szczególnym uwzględnieniem standaryzacji badania osadu moczu.	F.W6, F.W9, F.U10
C2	Zajęcia praktyczne z badania moczu ze szczególnym uwzględnieniem roli pasków testowych. Znaczenie kliniczne wykrywania narkotyków i leków w moczu za pomocą testów paskowych.	F.W6, F.W9, F.U10
C3	Badanie ogólne moczu ze szczególnym uwzględnieniem mikroskopowej oceny osadu. Metody barwienia osadu moczu.	F.W6, F.W9, F.U10
C4	Badanie ogólne moczu ze szczególnym uwzględnieniem mikroskopowej oceny osadu. Metody barwienia osadu moczu – ciąg dalszy.	F.W6, F.W9, F.U10
C5	Zajęcia praktyczne z badania płynu mózgowo-rdzeniowego.	F.W6, F.W9, F.U10
C6	Zajęcia praktyczne z badania płynów ustrojowych. Rola badania płynów z jam ciała. Pojęcia przesięku i wysięku. Metody ich różnicowania.	F.W6, F.W9, F.U10

C7	Rola badania kału w różnych patologiach klinicznych. Inny materiał biologiczny (kamienie, ślina, łzy, włosy, nasienie). Badanie kału: makroskopowe, mikroskopowe (wykrywanie skrobi, tłuszczu, włókien mięsnych), chemiczne (wykrywanie barwników żółciowych, chymotrypsyny, krwi utajonej). Zajęcia praktyczne z badania kału.	F.W6, F.W7, F.W9, F.U10
C8	Ocena ilościowa elementów morfotycznych krwi, PMR, płynów z jam ciała za pomocą kamer hematologicznych Burkera i Fuchsa-Rosenthala. Technologia pomiarowa w analizatorach zautomatyzowanych.	F.W3, F.W6, F.W9,
C9	Zaliczenie praktyczne i teoretyczne ćwiczeń 1-8.	F.W1, F.W2, F.W3, F.W4, F.W5, F.W6, F.W7, F.W8, F.W9, F.W11, F.U1, F.U4, F.U8, F.U10
C10	Analiza kamieni żółciowych. Analiza kamieni moczowych: wykrywanie soli amonowych, węglanów, szczawianów, fosforanów, wapnia, cystyny.	F.W6, F.U10
C11	Standardy przy pobieraniu materiału do badań laboratoryjnych. Czynniki przed analityczne wpływające na wynik badania. Analiza stopnia hemolizy w próbce. Interferencje. Rola i rodzaje antykoagulantów.	F.W1, F.W2, F.W3, F.W11, F.U4
C12	Obieg materiału i zasady dokumentacji ze szczególnym uwzględnieniem etapu przygotowania próbek do badania (wirowanie, sedymentacja). Wizyta w laboratorium.	F.W4, F.W5, F.W8, F.U4

2. LITERATURA

Obowiązkowa

1. Diagnostyka laboratoryjna z elementami biochemii klinicznej. A. Dembińska-Kieć, J. Naskalski, B. Solnica wyd. 4
2. Próbkki: od pacjenta do laboratorium. W.G. Guder, S. Narayan, H. Wisser, B. Zawta
3. Diagnostyka laboratoryjna t. 1 i 2. N.A. Brunzel
4. Wydzieliny człowieka. M. Uszyński, K. Worowski
5. Diagnostyka laboratoryjna w pielęgniarstwie i położnictwie. O. Ciepela 2021
6. Dostępne atlasy moczu

Uzupełniająca

1. Diagnostyka laboratoryjna. B. Neumeister, I. Besenthal, H. Liebich
2. Interpretacja badań laboratoryjnych. J. Wallach
3. Dostarczane na zajęciach bieżące publikacje

3. SPOSOBY WERYFIKACJI EFEKTÓW UCZENIA SIĘ

Symbol przedmiotowego efektu uczenia się	Sposoby weryfikacji efektu uczenia się	Kryterium zaliczenia
Np. A.W1, A.U1, K1	<i>Pole definiuje metody wykorzystywane do oceniania studentów, np. kartkówka, kolokwium, raport z ćwiczeń itp.</i>	<i>Np. próg zaliczeniowy</i>
F.W1, F.W2, F.W3 F.W4, F.W5, F.W6, F.W7, F.W8, F.W9, F.W11, F.U1, F.U4, F.U8, F.U10	Egzamin pisemny stacjonarny – test 60 pytań z jedną prawidłową odpowiedzią	Prawidłowa odpowiedź na co najmniej 60% pytań
F.W6	Egzamin praktyczny - Raport z wykonanego zadania	Prawidłowo przeprowadzone badanie wylosowanego materiału biologicznego. Poprawne odpowiedzi na 3 zadane pytania dotyczące wykonywanego badania.
F.W1, F.W2, F.W3 F.W4, F.W5, F.W6, F.W7, F.W8, F.W9, F.W11, F.U1, F.U4, F.U8, F.U10	Kolokwia pisemne	Prawidłowa odpowiedź na co najmniej 60% pytań

4. INFORMACJE DODATKOWE *(informacje istotne z punktu widzenia nauczyciele niezawarte w pozostałej części sylabusu, np. czy przedmiot jest powiązany z badaniami naukowymi, szczegółowy opis egzaminu, informacje o kole naukowym)*

Ćwiczenia odbywają się w Zakład Medycyny Laboratoryjnej Katedry Biochemii i Chemii Klinicznej Wydziału Farmaceutycznego, ul. Banacha 1a, blok C, niski parter, sala 23D i 24D.
Na zajęciach obowiązuje bezwzględnie odzież ochronna i zmienne obuwie ze względu na pracę z materiałem potencjalnie zakaźnym.

Prawa majątkowe, w tym autorskie, do sylabusu, przysługują WUM. Sylabus może być wykorzystywany dla celów związanych z kształceniem na studiach odbywanych w WUM. Korzystanie z sylabusu w innych celach wymaga zgody WUM.